

УДК 330.332

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сергій Радинський¹; Андрій Крупка²; Софія Радинська³

^{1,2}Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна

³Університет інформаційних технологій та менеджменту,
Жешув, Польща

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5457-0143>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1600-4076>

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6870-4914>

Резюме. Здійснено комплексне дослідження сучасного стану та динаміки інвестиційної діяльності в Україні в умовах затяжної економічної та безпекової нестабільності. Обґрунтовано, що інвестиції є ключовим інструментом відновлення національного господарства, модернізації виробничої бази та активізації інноваційної діяльності. У даній науковій статті проаналізовано обсяги капітальних і прямих іноземних інвестицій у 2019–2024 рр., охоплено періоди впливу глобальних криз – пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. Виявлено значну волатильність інвестиційних потоків, чутливість до внутрішніх та зовнішніх ризиків, а також ознаки часткової стабілізації в останні два роки. Структурний аналіз засвідчив домінування капіталовкладень у матеріальні активи та зростання частки нематеріальних інноваційних інвестицій. Виділено чинники, що стримують інвестиційну активність: нестабільність політичного курсу, недосконалість законодавчої бази, корупція, зруйнована інфраструктура, високі податкові навантаження, складність адміністрування та низький інвестиційний імідж України. З урахуванням виявлених проблем обґрунтовано напрями активізації інвестиційної діяльності: гармонізація нормативно-правової бази з міжнародними стандартами, посилення інституційної спроможності, впровадження антикорупційної реформи, підтримання інноваційного підприємництва, розвиток стартапів, технопарків, цифрових рішень, інфраструктурне відновлення, формування позитивного міжнародного іміджу України та застосування фінансово-податкових стимулів для інвесторів. Реалізація зазначених напрямів сприятиме формуванню стабільного інвестиційного клімату та створить основу для стійкого економічного зростання України в післявоєнний період трансформації. Запропонована аналітична модель дозволяє оцінити ефективність державної інвестиційної політики в умовах кризових трансформацій. Практична цінність дослідження полягає у формулюванні стратегічних орієнтирів щодо підвищення інвестиційної привабливості країни. Результати роботи можуть бути використані для розроблення програм економічного відновлення та інтеграції України у глобальний інвестиційний простір.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційна активність, капітальні інвестиції, іноземні інвестиції, економічна нестабільність, відновлення, інвестиційний клімат, інституційна підтримка.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.04.085

Отримано 15.06.2025

UDC 330.332

STATE AND PROBLEMS OF INVESTMENT ACTIVITY IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY

Serghiy Radynskyy¹; Andrii Krupka²; Sofiia Radynska³

¹Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University, Ternopil, Ukraine

²University of Information Technology and Management, Rzeszow, Poland

Summary. The article provides a comprehensive study of the current state and dynamics of investment activity in Ukraine in the context of protracted economic and security instability. It is substantiated that

investments are a key tool for restoring the national economy, modernizing the production base, and activating innovative activity. This scientific article analyzes the volumes of capital and foreign direct investment in 2019–2024, covering the periods of influence of global crises – the COVID-19 pandemic and full-scale war. Significant volatility of investment flows, sensitivity to internal and external risks, as well as signs of partial stabilization in the last two years, were identified. Structural analysis showed the dominance of capital investments in tangible assets and an increase in the share of intangible innovative investments. Factors that hinder investment activity are identified: political instability, imperfect legal framework, corruption, destroyed infrastructure, high tax burdens, complexity of administration, and low investment image of Ukraine. Taking into account the identified problems, directions for activating investment activity are substantiated: harmonization of the regulatory framework with international standards, strengthening institutional capacity, implementation of anti-corruption reform, support for innovative entrepreneurship, development of startups, technology parks, digital solutions, infrastructure restoration, formation of a positive international image of Ukraine and application of financial and tax incentives for investors. Implementation of these directions will contribute to the formation of a stable investment climate and create the basis for sustainable economic growth of Ukraine in the post-war period of transformation. The proposed analytical model allows for assessing the effectiveness of state investment policy in conditions of crisis transformations. The practical value of the study lies in the formulation of strategic guidelines for increasing the country's investment attractiveness. The results of the work can be used to develop programs for economic recovery and integration of Ukraine into the global investment space.

Key words: investment activity, investment activity, capital investments, foreign investments, economic instability, recovery, investment climate, institutional support.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.04.085

Received 15.06.2025

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічної нестабільності питання активізації інвестиційної діяльності в Україні набуває особливої актуальності, оскільки інвестиції виступають ключовим чинником забезпечення сталого економічного зростання, модернізації виробничих потужностей та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Зниження темпів економічного розвитку, військові дії, високий рівень інфляції, нестабільність фінансової системи та слабкий рівень захисту прав інвесторів суттєво стримують приплив інвестиційних ресурсів як внутрішніх, так і зовнішніх. Інвестиційна активність є індикатором економічної довіри та стабільності, тому її динаміка безпосередньо пов'язана з політичною ситуацією, регуляторною політикою держави та станом інституційного середовища.

Особливої ваги набуває аналіз проблем, котрі перешкоджають ефективному залученню інвестицій в умовах кризи, адже саме виявлення внутрішніх і зовнішніх бар'єрів дозволяє окреслити напрями вдосконалення державної інвестиційної політики. Водночас доцільним є вивчення сучасного стану інвестиційного клімату, структурних змін у формуванні інвестиційного попиту, а також адаптації механізмів стимулювання інвестицій до нових викликів. Зазначений аспект дає підґрунтя для розроблення стратегічних рішень, спрямованих на стабілізацію інвестиційного середовища та підвищення привабливості України для інвесторів у довготривалій перспективі.

Відповідно, комплексне дослідження стану та проблем інвестиційної активності в Україні за умов економічної нестабільності є важливою науково-практичною задачею, вирішення якої сприятиме формуванню ефективної інвестиційної політики, що відповідає сучасним потребам розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі значна увага приділяється дослідженню сучасного стану, специфіки та основних проблем реалізації інвестиційної діяльності в Україні в умовах економічної нестабільності. Серед науковців, чий доробок є особливо вагомим у цьому напрямі, слід виокремити праці Атамаса О. П. [1], Більської О. В. [2], Легкоступа І. І., Саїнчука Н. В. [4], Савіцької С. І. [5], Талаха Ю. В. [3] та інших.

У своїх дослідженнях вони детально проаналізували особливості організації інвестиційної діяльності в період нестабільності, охарактеризували притаманні риси інвестиційної активності в країні та виявили ключові чинники, що стримують її

розвиток. Однак попри наявність теоретичних напрацювань, залишаються недостатньо розробленими питання щодо формування ефективних механізмів активізації інвестиційної діяльності, зокрема на рівні промислових підприємств, а також вироблення довготривалої стратегії модернізації та стимулювання інноваційних процесів.

У зв'язку з цим актуальним є подальше наукове осмислення шляхів удосконалення інвестиційної політики, яка має бути спрямована не лише на подолання наявних бар'єрів, а й на створення сприятливого інституційного та економічного середовища для залучення капіталу, з урахуванням сучасних викликів і перспектив відновлення національної економіки.

Метою даного наукового дослідження є всебічне вивчення сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні в період економічної нестабільності, виявлення її ключових проблем та визначення пріоритетних напрямів активізації інвестиційної активності у нашій країні.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання, зокрема: досліджено основні чинники впливу на інвестиційну активність в Україні в сучасних умовах; досліджено стан, структуру та динаміку капітальних інвестицій в Україні; проаналізовано роль капітальних інвестицій у формуванні ВВП нашої країни; здійснено дослідження впливу іноземних інвестицій на сучасну економіку України; згруповано основні проблеми та визначено напрями нівелювання проблеми інвестиційної діяльності та інвестиційної активності в Україні.

Для представлення результатів даного наукового дослідження використано такі методи: групування, узагальнення, порівняння, синтезу та аналізу, статистичного аналізу, планування та прогнозування.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі, в умовах щоденних значних людських і матеріальних втрат, спричинених повномасштабною військовою агресією із боку РФ, інвестиційна активність промислових підприємств набуває стратегічного значення як ключовий чинник забезпечення процесів відновлення й сталого розвитку України в контексті її інтеграції у світове економічне середовище.

Інвестиції виступають фундаментальним елементом у формуванні пріоритетних напрямів економічного відновлення та поступального розвитку національної економіки. Завдяки сприянню ефективним ринковим трансформаціям на всіх етапах господарської діяльності, інвестиційна активність чинить суттєвий вплив на зростання основних макроекономічних показників, водночас створюючи підґрунтя для реалізації глобалізаційних та трансформаційних процесів як на мікро-, так і макрорівні.

Сьогодні на інвестиційну діяльність та інвестиційну активність у нашій країні мають вплив зовнішні та внутрішні чинники, які згруповано та представлено у табл. 1.

Таблиця 1. Чинники впливу на інвестиційну активність в Україні в сучасних умовах

Чинники впливу	Характеристика (визначити позитивну чи негативну сторону впливу чиннику)
1	2
1. Внутрішні чинники впливу	
Політична ситуація в країні	Негативна: тривала війна, політична нестабільність та невизначеність формують несприятливе середовище для довготривалого інвестування
Стан законодавчого регулювання	Переважно негативна: недосконалість нормативно-правової бази, нестабільність правового поля, слабкий захист інвесторів
Діяльність державних інституцій	Негативна: низький рівень інституційної ефективності, наявність корупційних ризиків, ускладнені процедури супроводу інвестиційних проєктів
Рівень розвитку інфраструктури	Змішана: хоча окремі регіони мають потенціал для інвестицій, загальний стан інфраструктури ускладнений наслідками руйнувань і недофінансування
Людський капітал	Позитивна: високий рівень освіти та професійної підготовки працівників, наявність потенціалу в ІТ-галузі та інженерно-технічних спеціальностях

Закінчення таблиці 1

1	2
Податкове навантаження	Негативна: високий рівень податків, складність їх адміністрування, недостатність стимулів для інвесторів, зокрема для малого та середнього бізнесу
2. Зовнішні чинники впливу	
Геополітична ситуація у світі	Негативна: повномасштабна агресія РФ, нестабільність у регіоні, загрозливі безпекові умови для іноземних інвесторів
Міжнародна фінансова підтримка	Позитивна: активне фінансування з боку міжнародних партнерів (МВФ, Світовий банк, ЄІВ) сприяє відновленню інфраструктури та стимулює інвестиції
Зовнішньоекономічна кон'юнктура	Змішана: глобальні економічні коливання, зростання інфляції, логістичні обмеження впливають на спроможність залучення інвестицій у ключові галузі
Інвестиційний імідж країни	Негативна: зниження рейтингів та зростання ризиків для інвесторів на тлі війни формують стримуючий ефект на зовнішню інвестиційну активність
Глобальні технологічні тенденції	Позитивна: наявність сприятливих умов для розвитку цифрових технологій, оборонної промисловості та альтернативної енергетики відкриває нові ніші

Джерело: узагальнено та доповнено авторами на основі [1–6].

Узагальнюючи результати аналізу чинників впливу на інвестиційну активність в Україні в сучасних умовах, можна зазначити, що її динаміка формується під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, серед яких переважають дестабілізуючі. Військові дії, політична та правова невизначеність, інституційна неефективність і податковий тиск суттєво стримують внутрішню інвестиційну активність. Водночас позитивний вплив чинять людський капітал, міжнародна фінансова підтримка та розвиток перспективних технологічних напрямів. У таких умовах формування сприятливого інвестиційного середовища потребує системного реформування, підвищення прозорості державної політики та активного залучення міжнародних партнерів.

Активізація інвестиційної діяльності виступає одним із ключових чинників модернізації національної економіки та забезпечення її структурної трансформації. У контексті актуальних завдань, пов'язаних із оновленням виробничих фондів та підвищенням якісних параметрів інноваційного розвитку як на мікро-, так і на макрорівнях, досягнення стійкого економічного зростання неможливе без ефективного залучення інвестиційних ресурсів. У цьому зв'язку доцільним є аналіз динаміки обсягів капітальних інвестицій в економіку України за останні роки (табл. 2).

Таблиця 2. Стан, структура та динаміка капітальних інвестицій в Україні за період 2019–2024 рр., тис. грн [7]

Рік	Обсяг капітальних інвестицій	Динаміка зміни (+;-)	Інвестиції в матеріальні активи	%	Інвестиції в нематеріальні активи	%
2019	623978935	45252550	600568068	96,25%	23410867	3,75%
2020	508217042	-115761893	483323962	95,10%	24893080	4,90%
2021	673899339	165682297	642801509	95,39%	31097830	4,61%
2022	409659973	-264239366	389041597	94,97%	20618376	5,03%
2023	627280766	217620793	596458173	95,09%	30822593	4,91%
2024	743016315	115735549	698899993	94,06%	44116322	5,94%

Джерело: складено авторами на основі [7].

Упродовж 2019–2024 рр. в Україні спостерігалася нестабільна динаміка капітальних інвестицій, що зумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми економічними та політичними чинниками. Згідно з таблицею, у 2019 році обсяг капітальних інвестицій становив 623,98 млрд грн, що свідчило про досить активну інвестиційну діяльність у передкризовий період. У 2020 році спостерігається значне зниження інвестицій на 115,76 млрд грн, що пояснюється наслідками пандемії COVID-19, уповільненням економічної активності, а також зростанням загальносвітової невизначеності, яка негативно вплинула на інвестиційний клімат.

У 2021 році фіксується суттєве зростання інвестиційних надходжень – на 165,68 млрд грн у порівнянні з попереднім роком, що є наслідком часткового відновлення економічної діяльності після пандемії, послаблення карантинних обмежень, а також активізації підприємств у сфері модернізації виробничих потужностей. Проте вже у 2022 році обсяг капітальних інвестицій різко скоротився на 264,24 млрд грн, що стало прямим наслідком повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Воєнні дії спричинили руйнування інфраструктури, втрату активів та вимушену релокацію бізнесу, що негативно позначилося на інвестиційній активності суб'єктів господарювання в нашій країні.

У 2023 році відбувається чергове зростання капітальних інвестицій – на 217,62 млрд грн, що свідчить про поступове відновлення економіки, посилення міжнародної підтримки та перші кроки у напрямі післявоєнної відбудови, при цьому у 2024 році зростання продовжилося, хоч і дещо повільніше – на 115,74 млрд грн. Даний факт можна пояснити тим, що інвестори поступово повертають довіру до внутрішнього ринку, зокрема завдяки стабілізації макроекономічної ситуації, релокації підприємств у безпечні регіони та розширенню програм фінансування з боку міжнародних партнерів.

Структурний аналіз капітальних інвестицій засвідчує стабільне домінування інвестицій у матеріальні активи, частка яких у загальному обсязі протягом усього періоду коливалась у межах 94–96%. Водночас частка інвестицій у нематеріальні активи залишалася відносно низькою, але демонструє поступове зростання – з 3,75% у 2019 році до 5,94% у 2024 році. Така тенденція може свідчити про нарощування інвестицій у цифровізацію, ІТ-рішення, нематеріальні технології, брендинг, патентування, тобто в інтелектуальні компоненти економіки, що відповідає глобальним трендам розвитку інноваційно орієнтованих економік.

Таким чином, аналіз стану, динаміки та структури капітальних інвестицій в Україні вказує на високу чутливість інвестиційного процесу до зовнішніх викликів (пандемія, війна), але також і на наявність потенціалу до швидкого відновлення за умови стабілізації ситуації та ефективної державної політики у сфері інвестиційного регулювання.

Аналізуючи співмірність капітальних інвестицій та ВВП, необхідно відзначити зростання рівня капітальних інвестицій (табл. 3).

Таблиця 3. Динаміка капітальних інвестицій та ВВП в Україні за період 2019–2024 рр.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ВВП, млн грн	3977198	4222026	5459574	5239114	6627961	7658659
ВВП до попереднього періоду, %	-	6,16%	29,31%	-4,04%	26,51%	15,55%
Капітальні інвестиції, млн грн	623978,94	508217	673899,3	409660	627280,8	743016,3
Капітальні інвестиції до попереднього періоду, %	-	-18,55%	32,60%	-39,21%	53,12%	18,45%
Капітальні інвестиції у % до ВВП	15,69%	12,04%	12,34%	7,82%	9,46%	9,70%

Джерело: складено авторами на основі [7].

Порівняльний аналіз динаміки капітальних інвестицій та ВВП України за 2019–2024 рр. засвідчує значну нестабільність інвестиційної активності, зумовлену як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. У 2019 р. інвестиції становили 15,69% ВВП, однак у 2020 р. на тлі пандемії обсяг інвестицій зменшився на 18,55%, а їх частка у ВВП – до 12,04%. У 2021 р. відбулося відновлення: ВВП зріс на 29,31%, а інвестиції – на 32,60%.

Найглибше падіння зафіксовано у 2022 р.: інвестиції скоротилися на 39,21%, а їх частка у ВВП знизилася до 7,82% через початок повномасштабної війни. У 2023 р. спостерігається часткове відновлення – зростання інвестицій на 53,12% і підвищення частки у ВВП до 9,46%. У 2024 р. темпи приросту інвестицій уповільнилися до 18,45%, частка у ВВП становить 9,70%.

Відповідно, інвестиційна активність демонструє високу волатильність, відображаючи чутливість до кризових явищ та безпекових ризиків, із поступовими ознаками стабілізації у 2023–2024 рр.

Також вагомим елементом формування інвестиційних ресурсів, необхідних для структурної модернізації та розбудови національного господарства виступають іноземні інвестиції. Вони передбачають довготривале вкладення матеріальних і фінансових активів нерезидентами в економіку України. З метою оцінювання тенденцій у цій сфері доцільно проаналізувати динаміку надходження іноземних інвестицій за останні роки (табл. 4).

Таблиця 4. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну та з України за період 2019–2024 рр.

<i>Показники</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
ПІІ в Україну, млн дол. США	5860	-868	6687	1152	4247	3329
Приріст ПІІ в Україну до попереднього періоду, млн дол. США	1405	-6728	7555	-5535	3095	-918
ПІІ з України, млн дол. США	648	82	-198	529	42	-162
Приріст ПІІ з України до попереднього періоду, млн дол. США	653	-566	-280	727	-487	-204
Сальдо ПІІ, млн дол. США	+5212	-950	+6885	+623	+4205	+3491
Приріст сальдо ПІІ до попереднього періоду, %	16,9%	-118,2%	-824,7%	-91,0%	575,0%	-17,0%

Джерело: складено авторами на основі [8].

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну та з України у 2019–2024 роках свідчить про суттєву нестабільність інвестиційних потоків, зумовлену як внутрішньополітичними й економічними чинниками, так і зовнішніми глобальними процесами та безпековими ризиками, зокрема повномасштабною військовою агресією російської федерації.

У 2019 році Україна залучила 5,86 млрд дол. США ПІІ, що на 1,41 млрд більше, ніж у попередньому році, що було результатом відносної макроекономічної стабільності, реалізації реформаторських заходів та активізації співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Однак уже у 2020 році спостерігається катастрофічне падіння обсягів ПІІ в Україну до -868 млн дол., що стало наслідком глобальної економічної кризи, спричиненої пандемією COVID-19, а також зростанням інвестиційних ризиків через політичну напругу в країні. Водночас обсяг ПІІ з України також зменшився – до 82 млн дол. проти 648 млн дол. у 2019 році, що свідчить про обмеження експортного капіталу в умовах глобальної невизначеності.

У 2021 році інвестиційна ситуація покращилася: обсяг ПІІ в Україну стрімко зріс до 6,69 млрд дол. США, що демонструє повернення довіри іноземних інвесторів, активізацію ділової активності та сприятливу кон'юнктуру на зовнішніх ринках. Водночас ПІІ з України за цей період мали від'ємне значення (-198 млн дол.), що може вказувати на процеси репатріації капіталу або переорієнтацію інвестиційних стратегій на внутрішній ринок.

Початок повномасштабної війни у 2022 році спричинив чергове різке зниження ПІІ в Україну до 1,15 млрд дол. (зменшення на 5,53 млрд дол. порівняно з 2021 роком), що пояснюється високими безпековими ризиками, руйнуванням інфраструктури, зниженням довіри з боку інвесторів та обмеженим доступом до фінансових ресурсів. Обсяг ПІІ з України водночас збільшився до 529 млн дол., що, ймовірно, пов'язано з переміщенням частини українського капіталу за кордон в умовах воєнної загрози та пошуком стабільніших юрисдикцій.

У 2023 році ситуація дещо стабілізувалася: ПІІ в Україну зросли до 4,25 млрд дол. США, що свідчить про часткове відновлення інвестиційної активності, зумовлене міжнародною підтримкою, активізацією програм післявоєнної реконструкції та підвищенням прозорості інвестиційного середовища. ПІІ з України знизилися до 42 млн дол., що відображає стримування виведення капіталу в умовах спроб стабілізації внутрішнього економічного середовища.

У 2024 році обсяг ПІІ в Україну зменшився до 3,33 млрд дол. США, що можна пояснити уповільненням темпів реалізації відновлювальних проєктів, невизначеністю щодо термінів завершення воєнного конфлікту, а також збереженням високих ризиків для зовнішніх інвесторів. Водночас ПІІ з України стали від'ємними (-162 млн дол.), що, ймовірно, відображає скорочення можливостей для експортного капіталу внаслідок загального ослаблення економічної активності.

Загалом динаміка сальдо ПІІ демонструє значну волатильність із позитивним значенням упродовж більшості років, однак із істотними коливаннями, що підкреслює чутливість інвестиційного клімату України до кризових явищ, політичної нестабільності та зовнішньої агресії.

Визначаючи результати дослідження, необхідно відзначити основні проблеми, які супроводжують інвестиційну діяльність та інвестиційну активність в Україні, які згруповано та представлено на рис. 1.

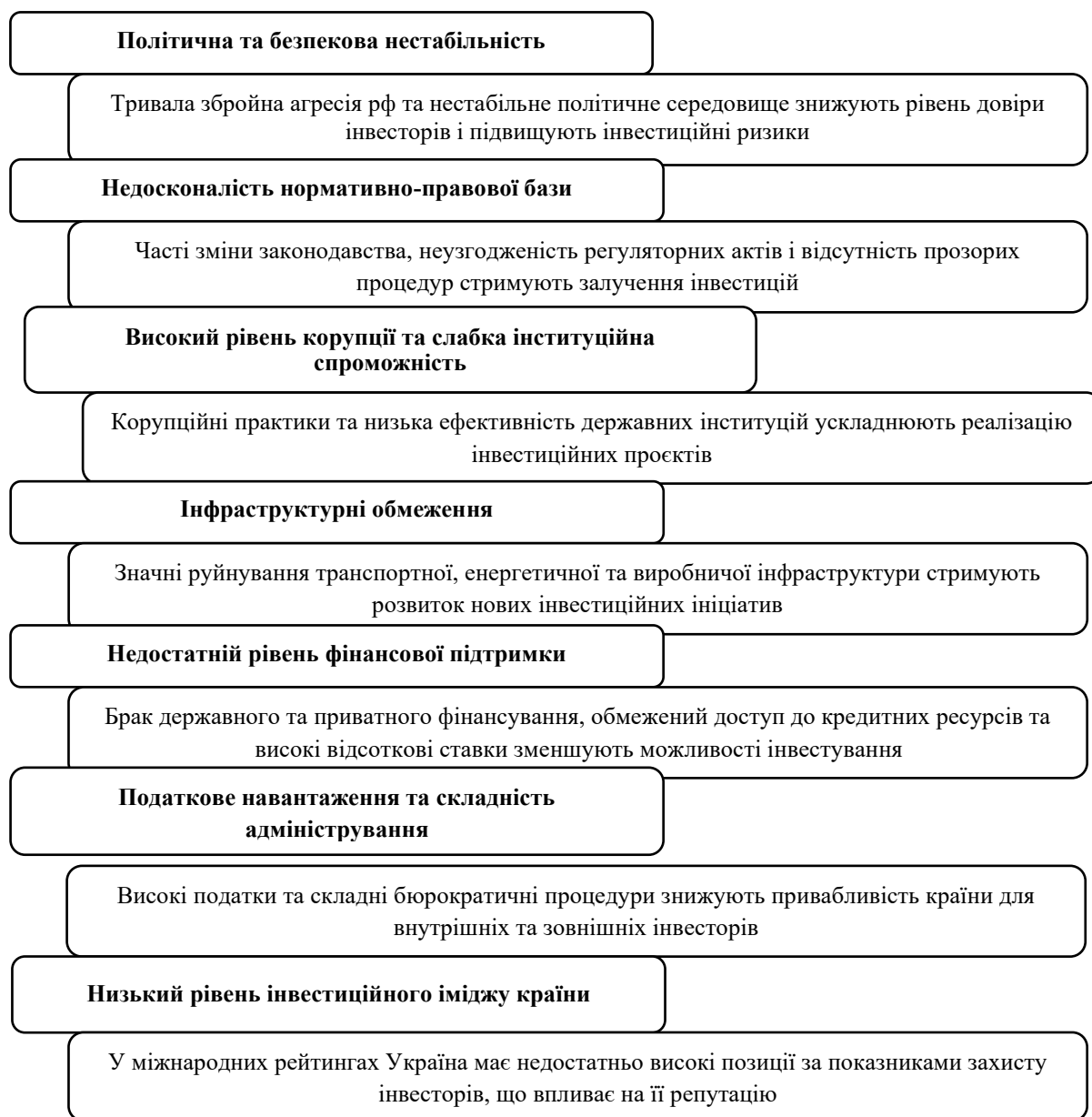

Рисунок 1. Основні проблеми, що супроводжують інвестиційну діяльність та інвестиційну активність в Україні

Джерело: узагальнено авторами на основі [9–11].

Сукупність зазначених проблем формує несприятливе інституційне, економічне та безпекове середовище для реалізації інвестиційної діяльності в Україні. Для стимулювання інвестиційної активності необхідно вжити комплексних заходів, які стимулюватимуть активізацію інноваційної діяльності в нашій країні, зокрема в даному аспекті, ми пропонуємо:

- удосконалення законодавчої бази. Необхідно забезпечити стабільність нормативно-правового поля шляхом гармонізації інвестиційного законодавства з міжнародними стандартами, а також посилити захист прав інвесторів через запровадження чітких, прозорих та передбачуваних процедур регулювання;
- посилення інституційної спроможності держави. Рекомендується створення ефективних інституцій підтримання інвесторів, спрощення дозвільних процедур, цифровізація сервісів супроводу інвестиційних проєктів та зменшення рівня адміністративного втручання в господарську діяльність;
- антикорупційна політика та судова реформа. Впровадження ефективних механізмів боротьби з корупцією, незалежність судової системи та забезпечення належного правозастосування є критично важливими для формування сприятливого інвестиційного клімату;
- розширення державного підтримання інноваційного підприємництва. Важливо активізувати програми державного співфінансування інноваційних проєктів, створювати умови для розвитку стартапів, венчурного інвестування та технопарків, а також стимулювати науково-дослідну діяльність на рівні підприємств;
- розвиток інфраструктури та відновлення зруйнованих об'єктів. Необхідно інвестувати в модернізацію транспортної, енергетичної та цифрової інфраструктури, яка є критичною для реалізації масштабних інвестиційних проєктів, зокрема у промисловості, логістиці, агросекторі та енергетиці;
- формування позитивного інвестиційного іміджу України на міжнародній арені. Пропонується активізувати економічну дипломатію, брати участь у міжнародних форумах, презентаціях, розширювати співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями та впроваджувати прозорі практики звітності;
- запровадження податкових і фінансових стимулів. Варто розробити пільгові механізми оподаткування для інноваційно-орієнтованих компаній, стимулювати реінвестування прибутків у розвиток технологій, надавати доступні кредити та гарантії для інвестицій у ключові галузі.

Комплексна реалізація зазначених заходів дозволить сформувати передумови для відновлення довіри інвесторів, стимулювання модернізації економіки та прискорення процесів інноваційного розвитку, що, у свою чергу, сприятиме відновленню конкурентоспроможності національної економіки в поствоєнний період і забезпечить сталий соціально-економічний розвиток України.

Висновки. Узагальнюючи результати представленого наукового дослідження, слід відзначити, що інвестиційна діяльність в Україні в умовах економічної та безпекової нестабільності зазнає суттєвого впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників. Аналіз динаміки капітальних і прямих іноземних інвестицій засвідчив їхню високу чутливість до кризових явищ, зокрема пандемії та повномасштабної війни, що супроводжуються істотними коливаннями обсягів інвестування та зниженням інвестиційної активності. Водночас виявлено поступову стабілізацію інвестиційних процесів у 2023–2024 рр., що пов'язано з міжнародним підтриманням, післявоєнним відновленням інфраструктури та частковим поверненням довіри з боку інвесторів.

Окреслені у дослідженні проблеми, такі, як нестабільне законодавче середовище, низький рівень інституційної ефективності, високі безпекові ризики, значні інфраструктурні втрати, складність адміністрування та несприятливий інвестиційний

імідж країни потребують системного вирішення. З цією метою запропоновано комплекс практичних заходів, що включають удосконалення правового регулювання, посилення інституційної спроможності, активізацію державної підтримки інновацій, антикорупційну політику, стимулювання фінансових інструментів для інвесторів, розвиток інфраструктури та формування позитивного іміджу України як надійного партнера.

Здійснене дослідження підтверджує, що ефективна інвестиційна політика в умовах післявоєнного відновлення має бути орієнтована на довготривалі трансформації, спрямовані на створення прозорого, стабільного та інноваційного інвестиційного середовища, здатного забезпечити стійкий розвиток національної економіки в сучасних геоekonomічних реаліях.

Conclusions. Summarizing the results of the presented scientific research, it should be noted that investment activity in Ukraine in conditions of economic and security instability is significantly influenced by both internal and external factors. Analysis of the dynamics of capital and foreign direct investment showed their high sensitivity to crisis phenomena, in particular, pandemics and full-scale war, which are accompanied by significant fluctuations in investment volumes and a decrease in investment activity. At the same time, a gradual stabilization of investment processes was revealed in 2023–2024, which is associated with international support, post-war infrastructure restoration and partial return of trust from investors. The problems outlined in the study, such as an unstable legislative environment, low level of institutional efficiency, high security risks, significant infrastructure losses, complexity of administration and unfavorable investment image of the country, require a systemic solution. To this end, a set of practical measures has been proposed, including improving legal regulation, strengthening institutional capacity, intensifying state support for innovation, anti-corruption policy, stimulating financial instruments for investors, developing infrastructure, and creating a positive image of Ukraine as a reliable partner.

The study confirms that effective investment policy in the context of post-war recovery should be focused on long-term transformations aimed at creating a transparent, stable, and innovative investment environment capable of ensuring sustainable development of the national economy in modern geoeconomic realities.

Список використаних джерел

1. Атамас О. П. Інвестиційна діяльність в Україні: реалії сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2753> (дата звернення: 11.06.2025).
2. Білінська О. В. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності в Україні. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2024. № 1 (8). С. 7–13.
3. Талах Ю. В. Стан інвестиційної активності в торгівлі України до війни та виклики у воєнний період. *Академічні візії*. 2024. Вип. 29. С. 1–11.
4. Легкоступ І. І., Саїнчук Н. В. Сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні: вітчизняний та міжнародний аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2075> (дата звернення: 11.06.2025)
5. Савіцька С. І. Значення інвестиційної діяльності для розвитку вітчизняної економіки. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2024. Вип. 1 (42). С. 101–106.
6. Руснак А. В. Чинники впливу на залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 13. С. 7–13.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Капітальні інвестиції. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 13.06.2025)
8. Прямі іноземні інвестиції в Україні. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 14.06.2025)
9. Кравченко М. О., Павленко Т. А. Проблеми забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств: макроекономічні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2075> (дата звернення: 16.06.2025)

10. Гуцан Т., Мельникова О. Тенденції інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 87. № 2. С 30–39. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.030
11. Титарчук І. С. Основні проблеми і напрями активізації інвестиційної діяльності підприємств в Україні. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2477/1/investuciina%20dialnist.pdf> (дата звернення: 16.06.2025).

References

1. Atamas O. P. (2023) Investytsiina diialnist v Ukraini: realii sohodennia. [Investment activity in Ukraine: current realities]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 53. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2753> (accessed: 11 June 2025). (In Ukrainian).
2. Bilinska O. V. (2024) Perspektyvy rozvytku investytsiinoi diialnosti v Ukraini. [Prospects for the development of investment activity in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, no. 1 (8), pp. 7–13. (In Ukrainian).
3. Talakh Yu. V. (2024) Stan investytsiinoi aktyvnosti v torhivli Ukrainy do viiny ta vyklyky u voiennyi period. [State of investment activity in Ukraine's trade sector before the war and challenges during wartime]. *Akademichni vizii*, vol. 29, pp. 1–11. (In Ukrainian).
4. Lehkostup I. I., Sainchuk N. V. (2022) Suchasnyi stan investytsiinoi diialnosti v Ukraini: vitchyzniani ta mizhnarodnyi aspekty. [Current state of investment activity in Ukraine: national and international aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 46. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2075> (accessed: 11 June 2025). (In Ukrainian).
5. Savitska S. I. (2024) Znachenia investytsiinoi diialnosti dlia rozvytku vitchyznianoï ekonomiky. [Importance of investment activity for the development of the national economy]. *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika*. vol. 1 (42), pp. 101–106. (In Ukrainian).
6. Rusnak A. V. (2024) Chynnyky vplyvu na zaluchennia mizhnarodnykh investytsii dlia rozvytku terytorialnykh hromad. [Factors influencing the attraction of international investments for territorial communities development]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 13, pp. 7–13. (In Ukrainian).
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2025) Kapitalni investytsii. [State Statistics Service of Ukraine. Capital investments]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed: 13 June 2025). (In Ukrainian).
8. Minfin. (2025) Priami inozemni investytsii v Ukraini. [Foreign direct investment in Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (accessed: 14 June 2025). (In Ukrainian).
9. Kravchenko M. O., Pavlenko T. A. (2022) Problemy zabezpechennia investytsiinoi pryvablyvosti vitchyznianskykh pidpriemstv: makroekonomiczni aspekty. [Problems of ensuring investment attractiveness of domestic enterprises: macroeconomic aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 44. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2075> (accessed: 16 June 2025). (In Ukrainian).
10. Hutsan T., Melnykova O. (2024) Tendentsii investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. [Trends in Ukraine's investment attractiveness under martial law]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 87, no. 2, pp. 30–39. (In Ukrainian). DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.030
11. Tytarchuk I. S. (2025) Osnovni problemy i napriamy aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti pidpriemstv v Ukraini. [Main problems and directions for intensifying investment activity of enterprises in Ukraine]. Available at: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2477/1/investuciina%20dialnist.pdf> (accessed: 16 June 2025). (In Ukrainian).